

נר מנחם

הגות לפרשת השבוע

לע"נ ר' מנחם ב"ר יששכר ומרת רחל ב"ר מנשה שרעבי ז"ל

הרהורים לפרשת דברים שבת חזון תש"פ | הרב מנחם יעקבזון ראש הישיבה

קומי צאי מתוך ההפכה

בכל שבת אנו מקבלים את פניה פני המלכה בשיר הנפלא 'לכה דודי' שחיבר רבי שלמה אלקבץ והתקבל באופן מדהים בכל קהילות ישראל. באחד הבתים הוא משורר 'מקדש מלך עיר מלוכה – והכונה לירושלים – קומי צאי מתוך ההפכה'.

שירי קודש ובמיוחד שיר שהתחבר על ידי אחד מגדולי המקובלים בדור האר"י והבית יוסף, אינו בוחר מילים רק כדי לחרוז אותן עם אלו שלפניהן – יש כאן הגדרה על מצבה של ירושלים 'הפכה' העיר הפוכה, לא רק אבלה חרבה, בזויה שוממה כמו שאומרים בתפילת 'נחם' בתשעה באב, אלא עיר הנמצאת בהפכה.

דוקא במובן מסויים התיאור הזה נשאר רלבנטי גם היום יותר מאחרים. גם אם ירושלים בנויה במובן הפיזי, גם אם יש גישה לכותל המערבי, אבל היא היא נמצאת בהפכה, כיון שבמקום להיות מרכז האור וההארה, במקום להיות מקור השראה של אמונה וצדק כפי שנקראה בלשון הנביא 'עיר הצדק קריה נאמנה' היא מהווה משכן לשלטון אי הצדק. במקום להיות עיר שממנה תצא תורה לכל העולם – יש בה לצד בתי מדרש ובתי כנסת גם מרכזי כפירה ואלילות, בתי תועבה ושאר מרעין ביסין.

אז כל המעלות שנהפכות ומבליטות את החלל מגדירות יותר את ההפכה – ההיפוך של העיר, הן מגדירות יותר את 'יאי נורמליות' של ירושלים העכשווית על אף שגם היום יש בה הרבה קסם והוד קדומים.

לא להכנס לשיגרת חורבן

ובמובן מסויים זה כך ביחס לכל החורבן. היותנו בארץ הקודש ארץ האבות, תחת שלטון עברי, ועם זאת לא רק שהתורה אינה השלטת והקובעת את ספר החוקים, אלא שבמישורים רבים ההתנגדות לדת ולתורה והשנאה לשומריהן עולה על כל דמיון, זהו בעצם מצב הפוך, מצב 'א-נורמלי'.

הידיעה הזו לדעת מהר"ל מאד חשובה ומועילה. התפיסה של המצב כבלתי אפשרי – כלא נורמלי היא הבסיס לגאולה, כאשר מתרגלים למצב ונכנסים לשיגרת חורבן, לא מפריע לנו שאין בית המקדש ואפילו התרגלנו לכך שירושלים עיר הקודש מוצפת בטומאה לכל סוגיה – זה מרחיק מאיתנו את הגאולה.

לעולם אסור להשלים את המצב ההפוך הזה, צריך לזכור את חריגותו ואי שפיותו ולצפות לשינוי.

ודוקא בכניסת שבת שמביאה טעם ואור גאולה בכנפיה – עלינו להזכיר לעצמנו את התפיסה הנכונה ואת הציפיה לשינוי – כי אז נוכל לטעום מטעם הגאולה של השראת השכינה של שבת.

וגם לא לשיגרת קורונה

להכנס לשיגרה צריך, להמשיך את החיים צריך, תוך כדי הזהירות המתחייבת, אבל להתרגל למצב במידה כזו שכבר לא מתפללים ולא מתחננים, זה מסוכן!

ובכל זאת זה קורה, ועד שלא מקבלים על הראש מכת פטיש – נכנסים לשיגרה ושוכחים שמישהו מלמעלה הביא לנו את כל זה עם כוונות ומסרים, וגם אם אין אנו יודעים בדיוק מה הוא רוצה באופן ספציפי - אבל הוא בטח רוצה אותנו יותר קרובים אליו על ידי התלות והתפילה.

יש אנשים שמתבוננים, חיים עם מחשבה על המצב (במובן מסויים 'בידוד' הוא גם הזדמנות למחשבה ו'התבודדות פנימית'). יש שמנצלים את ההזדמנות להתקדמות רוחנית, ויש אנשים שמתבוננים ולוקחים את המצב כמכוון ומנווט מלמעלה.

יושב לו אדם שהעסק שלו מושבת כמעט לגמרי ותזרים תשלומי החובות שחבים לו לא מרנין, והוא לא מקטר ולא מפגין, לא מקדיש את עיתותיו ומחשבותיו למה הממשלה לא עשתה ולא נתנה, אלא לאן הקדוש ברוך הוא מכוון אותו בפרשת הדרכים הזו. פגשתי אותו - ידיד יקר יקרים והוא שח לי 'אולי יש בעיסוק שלי נקודות שאינן כל כך רצויות לכתחילה... אולי הקב"ה מכוון אותי למהלך אחר...' - זו גישה של בניה, זו גישה של ראיית האור בתוך החושך, מדהים! זה ההיפך מבכיית חינם!

מהי בכיית חינם?

אבותינו דור המדבר נענשו בליל תשעה באב כאשר חזרו המרגלים עם הבשורות הקשות על ארץ ישראל 'ויבכו העם בלילה ההוא' - או אז נגזר עליהם שזה יהיה ליל החורבן בעקבות מה שמוגדר 'אתם בכיתם בכיה של חינם'.

מה הכונה בכיה של חינם? האם בגלל השיפוט המוטעה? הרי אם העובדות נכונות אם כן הבכיה מובנת כאשר לאחר כל הציפיה אל הארץ המובטחת הם מתאכזבים, ואם הטענה היא על קבלת דברי המרגלים ואי אמון בה' ונביאו - מדוע הזרקור מכוון אל הבכיה?

נראה ברור כי לאור השגיאה שהם שגו בקבלת העובדות היה ניתן להבין שהם בוכים, אבל הטענה היא - למה בכיית חינם? אילו הבכי היה מוביל אותם קדימה הם היו מתנערים - ומחשבתם ש'בשנאת ה' אותנו הוציאנו ממצרים' כאמור בפרשתנו - הייתה מובילה לתשובה והתקרבות, כי הרי השנאה הזו של השם גם לדעתם איננה ללא סיבה, אלא כמו שכתב הפרשן הנפלא רבי עובדיה ספורנו - 'בשנאת ה' אותנו - על שעבדנו עבודה זרה במצרים' - אם כן הייתה הבכיה יכולה להוביל לתשובה וצעקה אל ה' ואז היא לא הייתה בכיה של חינם גם אם היא מבוססת על טעות. אבל הבכי חסר התוחלת הזה, בכי החינם שאין ממנו לא צמיחה ולא תקוה - זו הוכחה על כך שמאחוריו לא עומדים כוחות טובים...

הבה נקח את מצוקותינו לבכיה שאינה של חינם וגם אם יש קושי של ממש נכוון אותו לצמיחה והתקרבות.

ptat6 ptat6at pt6e tae

לתגובות: פקס 039601961 nhrh999@gmail.com

ישיבת מאור יצחק מושב חמד